

DOI: 10.46340/eppd.2021.8.6.12

Liudmyla Shemetenko

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3984-8813>

Fifth Administrative Court of Appeal, Odesa, Ukraine

COMPETENCE OF THE SUBJECTS OF THE ADMINISTRATIVE JURISDICTION OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Людмила Шеметенко

П'ятий апеляційний адміністративний суд, Одеса, Україна

КОМПЕТЕНЦІЯ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Such topical concepts as the competence and powers of the subjects of administrative jurisdiction of the National Police of Ukraine, administrative-jurisdictional activity and tasks, and essence of administrative-tort proceedings are studied. It is indicated that there is no single approach to the definition of administrative proceedings, as well as to the administrative process in legal science, the content of their distinction is given. Legislative regulation of administrative and jurisdictional activities of the National Police of Ukraine in accordance with the Code of Administrative Offenses has been determined. The analysis of the scientific literature allows us to conclude that researchers thoroughly consider such topical issues of administrative-tort relations as the powers of the patrol police to carry out administrative and jurisdictional activities in the field of road safety, current issues of administrative jurisdiction for environmental protection, and others. It is noted that scientists divide the subjects of administrative tort law into subjects of substantive administrative tort law and the subjects of procedural administrative tort law, that in addition to administrative-jurisdictional proceedings, the law also defines administrative-non-jurisdictional proceedings of law enforcement agencies.

The peculiarities of the analyzed activity are singled out: a wide range of public relations that fall under the administrative and jurisdictional activities of law enforcement agencies; its implementation by a large circle of officials; significant specialization of law enforcement agencies in dealing with such administrative cases and the possibility of choosing legal sanctions against offenders; one-person consideration of their consideration by officials and officials; the possibility of conducting simplified administrative and jurisdictional proceedings; administrative-jurisdictional activity of law enforcement agencies is exclusively administrative (not judicial, but in some cases ensures the implementation of administrative orders issued by the courts).

Keywords: administrative jurisdiction, law enforcement agencies, powers, administrative offense, administrative proceedings, competence.

Постановка проблеми. Компетенція будь-якого державного органу завжди законодавчо встановлена і впливає із його повноважень. Поняття повноважень і компетенції достатньо широко розглянуті в теорії права у загальному розумінні та в галузевій науці стосовно тієї чи іншої сфери діяльності. Повноваження суб'єктів, їх обсяг і способи реалізації визначені в самостійній групі правових норм – компетенційних нормах. Однак, ще на сьогодні зазначені категорії, попри ґрунтовні доктринальні дослідження, не мають однозначного визначення.

Різномасштабними є також визначення поняття компетентності суб'єктів адміністративної юрисдикції Національної поліції України, що зумовлюється багатьма обставинами, у тому числі численними повноваженнями посадових та службових осіб правоохоронних органів, здійснення ними адміністративно-юрисдикційної діяльності в різних сферах охорони права та правозастосування.

Науковцями розглядаються окремі адміністративні правопорушення, провадження у справах про адміністративні правопорушення, заходи забезпечення провадження у справах

про адміністративні правопорушення та інші актуальні питання теорії адміністративної-юрисдикційної діяльності в цілому, та правоохоронних органів зокрема.

Однак, необхідним є подальший аналіз та висвітлення компетенції суб'єктів адміністративної юрисдикції Національної поліції України, що актуалізує відповідне дослідження.

Стан дослідження. Компетенцію і повноваження Національної поліції України у сфері адміністративно-деліктної діяльності досліджують В.Б. Авер'янов, О.С. Бандурка, В.І. Безпалова, І.П. Бережна, І.П. Голосніченко, В.А. Глуховець, С.С. Гнатюк, І.С. Іванов, Л.В. Іщенко, В.В. Зуй, С.А. Комісаров, А.В. Кубасенко, О.І. Миколенко, Р.В. Миронюк, О.П. Рябченко та інші вчені. Їх праці характеризує високий теоретичний рівень дослідження, повнота та ґрунтовність висновків. Проте вважаємо потрібним посилити увагу до комплексного розгляду компетенції суб'єктів адміністративної юрисдикції Національної поліції України.

Метою статті є комплексне дослідження проблематики «компетенція суб'єктів адміністративної юрисдикції Національної поліції України», її поняття, зміст та сутність, завдання, законодавчу регламентацію, форми адміністративно-юрисдикційної діяльності та її особливості.

Виклад основного матеріалу. Наведемо деякі трактування термінів, які будемо використовувати під час нашого дослідження. І.П. Голосніченко наводить загальне визначення повноваження та таке поняття для галузі права. До загального розуміння повноважень науковець відносить: це загальне для теорії права та держави поняття, змістом якого є система прав та обов'язків, набутих у легітимний спосіб державою, місцевим самоврядуванням, державними органами і органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, іншими суб'єктами правовідносин з метою забезпечення можливостей, потреб та інтересів людини і громадянина, окремих соціальних груп та суспільства в цілому. Авторське визначення цього поняття для галузі права є таким: повноваження представляють собою зумовлені особливостями галузі правовий інститут, змістом якого є норми права, що закріплюють правила встановлення та зміст прав і обов'язків, набутих відповідними суб'єктами галузевих правовідносин¹.

А.В. Солонар розкриває тісну пов'язаність між повноваженням і компетенцією так: поняття компетенції слід розуміти як сферу діяльності певного органу (що саме повинен робити даний орган) та необхідні для цього повноваження, для виконання функцій кожний орган наділяється тими правами та обов'язками, які можна окреслити поняттям повноваження. У свою чергу сукупність перерахованих структурних елементів складає собою поняття компетенції².

Під компетенцією суб'єктів адміністративної юрисдикції О.В. Осипова розуміє нормативно встановлені повноваження по розгляду і вирішенню справ про певні адміністративні правопорушення. В структурно-змістовному плані її складовими є функціональний, предметний, процесуальний, спільний і наказовий елементи. Вони дають можливість дослідити різні сторони компетенції суб'єктів адміністративної юрисдикції – з позиції призначення, об'єкту, території, обсягу повноважень та ін. Дослідниця підкреслює, що кожен із названих елементів не може окремо характеризувати компетенцію суб'єкта адміністративної юрисдикції в цілому, а тільки їх сукупність³.

Наведемо низку визначень адміністративної юрисдикції одного із пріоритетних державних органів виконавчої влади – Національної поліції України. В.В. Зуй вказує, що це адміністративна юрисдикційна діяльність поліції щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції щодо розгляду та вирішення звернень громадян та адміністративно-юрисдикційна діяльність щодо дисциплінарних проваджень, а також зауважує, що поняття суб'єкти адміністративної юстиції Національної поліції України є вузьким, ніж поняття органи Національної поліції України, тому що не всі служби та їх посадові особи користуються юрисдикційними повноваженнями, що істотно відрізняє адміністративну юрисдикцію цих органів від юрисдикції органів правосуддя⁴.

¹ Голосніченко, І. П., Голосніченко, Д. І. (2011). Теорія повноважень, їх легітимність та врахування потреб і інтересів при встановленні на законодавчому рівні. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць*, 1 (9), 152.

² Солонар, А. В. (2014). Окремі аспекти розкриття змісту поняття «повноваження». *Порівняльно-аналітичне право*, 2, 254.

³ Осипова, О. В. (2004). Субъекты административной юрисдикции: автореферат диссертации на соискание научной степени кандидата юридических наук. Москва: Всероссийский научно-исследовательский институт МВД России, 10.

⁴ Зуй, В. В. (2017). Правове регулювання адміністративної юрисдикційної діяльності Національної поліції України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*, 5, 108.

Л.В. Іщенко під адміністративно-юрисдикційною діяльністю Національної поліції України розуміє здійснювану в чітко регламентованій процесуальній формі діяльність, котра має правоохоронний, державно-владний характер, що полягає в розгляді та вирішенні справ про адміністративні правопорушення у досудовому порядку, у проведенні досудового розслідування стосовно кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції, а також у провадженні із застосуванням заходів попередження і припинення, здійснюваного у відповідних рамках адміністративно-юрисдикційного провадження уповноваженими на те співробітниками Національної поліції України¹. Зауважимо, що провадження заходів попередження і припинення тісно пов'язано із заходами відповідальності за порушення нормативно-правових визначень, про що варто було б вказати.

С.А. Комісаров категорію «адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції» розуміє як здійснювану в чітко регламентованій формі суспільних відносин, які виникають під час здійснення підрозділами Національної поліції (їх посадовими та службовими особами), правоохоронну діяльність, що охоплює розділ справ про адміністративні правопорушення і прийняття владних рішень (актів) у встановленому законом порядку і формах, з метою досягнення певних правових результатів, пов'язаних із застосуванням засобів адміністративного примусу до порушників чинного законодавства у сфері функціонування Національної поліції².

Аналіз наведених визначень дозволяє зробити висновок, що дослідниками адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України визначається як специфічна, правозастосовна, правоохоронна, підзаконна, державно-владна, виконавчо-розпорядча діяльність, що здійснюється підрозділами Національної поліції (їх посадовими та службовими особами), змістом якої є провадження у справах про адміністративні правопорушення та застосування засобів адміністративного примусу (попередження, припинення, відповідальності) та забезпечення їх виконання.

Зміст та сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції України полягає у виявленні адміністративних порушень, збиранні та підготовці матеріалів, оцінці доказів, кваліфікації адміністративних проступків, застосування заходів відповідних адміністративних стягнень, заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення або передачі матеріалів справи на розгляд судовим рішенням³. Основне призначення адміністративно-юрисдикційної діяльності полягає у: наданні правової оцінки відповідності поведінки об'єкта правового впливу вимогам, що встановлені на рівні відповідних нормативно-правових актів; розгляді, у разі виявлення порушень законодавства, справ про адміністративні правопорушення, ухваленню по них рішень щодо застосування до правопорушника адміністративних стягнень та виконанні прийнятих рішень⁴.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України чітко законодавчо регламентована.

Визначення адміністративного правопорушення (проступку) встановлено ст. 9 КУпАП. Перелік адміністративних стягнень, які можуть застосовуватись за вчинення адміністративних правопорушень, містить ст. 24 КУпАП. Система органів, які уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, окреслена у ст. 213 КУпАП. Пункт 5 ст. 213 КУпАП до таких органів відносить Національну поліцію. У ст. 22 КУпАП наведено перелік адміністративних правопорушень, справи про які уповноважені розглядати органи поліції, та зазначається, що від імені органів Національної поліції розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, відповідно до покладених на них повноважень.

Завдання провадження у справах про адміністративні правопорушення встановлені ст. 245 КУпАП, це: своєчасне, всебічне, повне й об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності до закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення

¹ Іщенко, Л. В. (2016). Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України. *Порівняльно-аналітичне право*, 1, 198.

² Комісаров, С. А. (2018). Особливості адміністративної юрисдикції діяльності Національної поліції України. *Вчені записки ТНУ імені Т.І.Вернадського. Серія: юридичні науки*, 29 (68), 2, 76.

³ Кубаєнко, А. В. (2017). Теоретико-прикладні питання адміністративно-юрисдикційної діяльності поліцейських. *Південноукраїнський правничий часопис*, 1, 77.

⁴ Безпалова, В. І. (2019). Загальна характеристика адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine*, 3 (9), 142.

причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності¹.

Відповідно до ст. 222 КУпАП поліції надано право розглядати і вирішувати справи про: про порушення громадського порядку, правил дорожнього руху, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на транспорті, а також про незаконний відпуск і незаконне придбання бензину або інших паливно-мастильних матеріалів (статті 80 і 81 (в частині перевищення нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах транспортних засобів), частина перша статті 44, стаття 44-1, частина друга статті 106-1, частини перша, друга, третя, четверта і шоста статті 109, стаття 110, частина третя статті 114, частина перша статті 115, стаття 116-2, частина друга статті 117, частини перша і друга статті 119, частини перша, друга, третя, п'ята і шоста статті 121, статті 121-1, 121-2, частини перша, друга і третя статті 122, частина перша статті 123, статті 124-1 – 126, частини перша, друга і третя статті 127, статті 128-129, стаття 132-1, частини перша, друга та п'ята статті 133, частини третя, шоста, восьма, дев'ята, десята і одинадцята статті 133-1, частина друга статті 135, стаття 136 (за винятком порушень на автомобільному транспорті), стаття 137, частини перша, друга і третя статті 140, статті 148, 151, статті 161, 164-4, статтею 175-1 (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статтями 176, 177, частини перша і друга статті 178, статті 180, 181-1, частина перша статті 182, статті 183, 184, 189-2, 192, 194, 195)².

Більшість науковців, зокрема Р.В. Миронюк, під широким визначенням адміністративної юрисдикції розуміють поділ її на три види:

а) адміністративно-регулятивну, тобто компетентність вирішування адміністративних справ, що виникають за іншими, крім виникнення спору про право і здійснення адміністративного правопорушення, підставами (справи про видачу ліцензій, державну реєстрацію автотранспортних засобів тощо);

б) адміністративно-судочинну, тобто компетентність адміністративних судів щодо вирішення відповідних справ;

в) адміністративно-деліктну, тобто компетентність щодо вирішення справ про адміністративні правопорушення, та винесення по них постанов³.

О. Шоптенко, проаналізувавши національне законодавство, яке регулює адміністративно-юрисдикційну діяльність правоохоронних органів і враховуючи наукові погляди на види адміністративно-юрисдикційних проваджень, робить висновок, що такими є: провадження по справам про адміністративні правопорушення, дисциплінарні провадження, провадження по скаргам громадян. В окрему групу вона виділяє так названі «безспірні» юрисдикційні провадження у діяльності правоохоронних органів, які звичайно супроводжують процедури розгляду і вирішення правових спорів або справ про правопорушення. До них відносяться виконавче провадження і провадження по застосуванню запобіжних заходів⁴.

Адміністративні правопорушення розглядаються під час адміністративно-деліктного провадження (який в науковій літературі визначають і як адміністративний процес). Так, О.М. Бандурка, С.С. Гнатюк, І.Є. Іванов, В.К. Колпаков, О.І. Миколенко, Р.В. Миронюк, М.М. Тищенко певною мірою ототожнюють адміністративне деліктне провадження і адміністративний деліктний процес. Разом із тим правильно вказує І.А. Бережна, що «процес» і «провадження» – поняття, хоча і дуже близькі, в той же час не є тотожними, та погоджується у цьому питанні з аналогічним поглядом О.В. Кузьменко, В.В. Богуцького, В.В. Мартиновського⁵. Підтримуємо погляди названих науковців.

¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984 (Верховна Рада УРСР). Офіційний сайт Верховної Ради України <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>> (2021, листопад, 14).

² Там само.

³ Миронюк, Р. В. (2012). Адміністративно-деліктний процес: наукові підходи до поняття визначення та змісту. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки, 1 (1)*, 226.

⁴ Шоптенко, О. (2017). Понятие и виды административно-юрисдикционных производств в деятельности правоохранительных органов. *Authority and Society (History, Theory, Practice) = Власть и Общество (История, Теория, Практика)*, 4 (44), 2, 104.

⁵ Бережна, І. А. (2013). Адміністративно-деліктні провадження як сфері об'єктивізації участі перекладача. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО, 22 (1)*, 2, 102.

Розмежування адміністративного провадження та адміністративного процесу здійснює В.О. Тімашов, на його думку, – адміністративне провадження це вид адміністративного процесу, який об'єднує послідовно здійснювані уповноваженим суб'єктом (публічною адміністрацією) процесуальні дії щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ¹.

Зазначимо, що єдиного підходу до визначення адміністративного провадження, як і до адміністративного процесу у правовій науці не існує.

Провадження у справах про адміністративні проступки – це регламентована адміністративно-процесуальними нормами низка послідовних дій публічної адміністрації щодо реалізації заходів, спрямованих на всебічний, повний, об'єктивний розгляд справи по суті, ухвалення рішення або постанови та їх виконання щодо захисту загальних прав і свобод, визначених суспільством та закріплених у нормах права, на яке спрямоване протиправне діяння².

І.Є. Іванов виокремлює основні ознаки провадження у справах про проступки, вони: а) є адміністративно-юрисдикційною діяльністю суб'єктів публічної влади; б) здійснюються визначеним колом осіб, зокрема судьями, посадовцями органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; в) виникають у зв'язку з вчиненням протиправного діяння, яке має ознаки проступку; г) часто реалізуються на підставі первинного процесуального документа – протоколу про адміністративне правопорушення; г) передбачають здійснення формалізованих процесуальних дій, що реалізовані в певній послідовності з можливістю застосування заходів адміністративного примусу; д) результати розгляду справи про проступок є підставою для притягнення особи до адміністративної відповідальності або її виправдання³.

Дослідниками ґрунтовно розглядаються такі актуальні проблеми адміністративно-деліктних відносин, як: повноваження патрульної поліції щодо здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху, актуальні питання адміністративної юрисдикції з охорони навколишнього природного середовища та інші. Зокрема, Л.Ю. Молчанов зазначив на такі проблемні питання у сфері безпеки дорожнього руху, як необхідність приведення підзаконних нормативних актів у відповідність до Закону України «Про Національну поліцію», прийняття нових підзаконних актів, які б конкретизували та деталізували діяльність патрульної поліції під час провадження у справах про адміністративні правопорушення⁴.

С.М. Гусаров вказує на необхідність створити підрозділи екологічної поліції з чітким визначенням на законодавчому рівні завдань, функцій, компетенції та повноважень, а також розширити адміністративно-юрисдикційну діяльність із охорони навколишнього природного середовища чинних органів, підрозділів Національної поліції, перш за все, – дільничних офіцерів поліції та патрульної поліції, що сприятиме активізації протидії адміністративним правопорушенням у цій сфері та належному забезпеченню охорони навколишнього природного середовища⁵.

Адміністративно-деліктні відносини визначаються в широкому та вузькому розумінні: у широкому розумінні є складною правовою категорією, яка складається із теоретичних питань адміністративного проступку та інститутів адміністративної відповідальності, порядку притягнення до адміністративної відповідальності винних осіб, процесуальних аспектів провадження у справах про адміністративні проступки, заходів із профілактики та запобігання вчинення адміністративних правопорушень, ефективності адміністративно-деліктного законодавства. У вузькому ж значенні, адміністративно-деліктні правовідносини – це вид адміністративно-процесуальних правовідносин, які виникають у сфері провадження у справах про адміністративні проступки⁶.

¹ Тімашов, В. О. (2011). Поняття адміністративного процесу, його ознаки, принципи, структура, кваліфікація. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 3, 172.

² Гнатюк, С. С. (2011). *Провадження в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури*. Львів: ЛьвДУВС, 31.

³ Іванов, І. Є. (2019). Адміністративно-правові засади провадження в справах про проступки: *автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук*. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 12.

⁴ Молчанов, Р. Ю. (2016). Повноваження патрульної поліції щодо здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху. *Юридичний науковий електронний журнал*, 3, 103.

⁵ Гусаров, С. М. (2019). Актуальні питання адміністративної юрисдикції органів, підрозділів Національної поліції з охорони навколишнього природного середовища в сучасних умовах. *Південноукраїнський правничий часопис*, 4, 3, 139-140.

⁶ Муза, О. (2014). Виникнення і розвиток адміністративно-деліктних правовідносин. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, 1, 52.

Адміністративно-юрисдикційні провадження класифікуються за різними критеріями. Так, Р.В.Миронюк вважає доцільним виділити такі критерії класифікації адміністративно-деліктних проваджень: процесуальні підстави провадження; механізм виникнення адміністративного провадження; кратність розгляду справи; характер і ступінь фактичної сторони адміністративного проступку та пов'язану з цим складність юрисдикційної процедури; суб'єкт адміністративно-деліктного провадження. Ним же наводяться приклади різних класифікацій науковцями адміністративно-деліктних проваджень: 1) на одноособове та колегіальне; 2) в першій інстанції, в другій інстанції; 3) у першій інстанції, прискорене, спеціальне (застосування адміністративних стягнень за скоєння злочинів, які не досить суспільно небезпечні), у другій інстанції¹.

У правовій науці здійснено також класифікацію провадження в справах про проступки залежно від обсягу процесуальних повноважень суб'єктів публічної адміністрації, зокрема: а) провадження у справах про проступки із загальними стадіями; б) провадження у справах про проступки зі скороченими стадіями; в) провадження у справах про проступки із загальними стадіями з певними процесуальними особливостями².

Варта уваги класифікація І.Є. Івановим суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції: 1) за наявністю владних повноважень (публічні суб'єкти права, приватні суб'єкти права); 2) за місцем у системі органів публічної влади (судові органи, державні органи влади, виконавчі органи місцевого самоврядування); 3) за формою здійснення провадження у справах про проступки (суб'єкти, які колегіально здійснюють адміністративне провадження, і суб'єкти, які одноосібно здійснюють адміністративне провадження); 4) за структурою адміністративно-деліктної юрисдикції (суб'єкти, які реалізують свої повноваження за територіальним принципом, та суб'єкти, які реалізують свої повноваження за галузевим принципом); 5) за обсягом компетенції щодо здійснення провадження у справах про проступки (суб'єкти, які уповноважені розглядати справи про один склад проступку; суб'єкти, які уповноважені розглядати справи про два склади проступку; суб'єкти, які уповноважені розглядати справи про три й більше складів проступку).

В юридичній літературі поділяють суб'єктів адміністративно-деліктного права на суб'єктів матеріального адміністративно-деліктного права і на суб'єктів процесуального адміністративно-деліктного права. До першої групи суб'єктів відносять: а) особу, що вчинила діяння, яке підпадає під ознаки адміністративного правопорушення; б) орган, який має право від імені держави накладати на правопорушника адміністративні стягнення та застосовувати інші санкції, передбачені КУпАП. Суб'єктами процесуального адміністративно-деліктного права є особи, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення. Це: 1) особи, які беруть участь у справах про адміністративні правопорушення (особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, потерпілий, законні представники та представники, захисник, свідок, експерт, перекладач; 2) особи, які допомагають адміністративному провадженню (поняті та інші); 3) органи та посадові особи, уповноважені розглядати справи про адміністративне правопорушення та складати протоколи по справі; 4) органи та посадові особи, уповноважені складати протокол про адміністративні правопорушення; 5) органи та посадові особи, уповноважені застосовувати заходи забезпечення у справах про адміністративні правопорушення; 6) прокурор, як суб'єкт, що здійснює нагляд за виконанням законів у провадженні у справах про адміністративні правопорушення³.

Аналіз законодавчих актів, правоохоронної та правозастосовної діяльності правоохоронних органів, наукової правової літератури дозволяє виокремити особливості аналізованої діяльності, це: 1) широке коло суспільних відносин, що підпадають під адміністративно-юрисдикційну діяльність правоохоронних органів; 2) її здійснення великим колом посадовців, які мають державно-владні повноваження у правоохоронних відносинах та право у разі виникнення публічно-правових спорів, предметом яких є порушення певних прав, їх розглядати та вирішувати; 3) значну спеціалізацію правоохоронних органів щодо розгляду таких адміністративних справ та можливість вибору правових санкцій до правопорушників; 4) одноособовість їхнього розгляду посадовими та службовими особами; 5) по окремих справах можливість проведення спрощеного адміністративно-юрисдикційного провадження; 6) адміністративно-юрисдикційна діяльність правоохоронних органів

¹ Миронюк, Р. В. (2012). Адміністративно-деліктний процес: наукові підходи до поняття визначення та змісту. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки, 1 (I)*, 228.

² Миколенко, О. М. (2018). Права та обов'язки суб'єктів адміністративно-деліктного права. *Науковий юридичний журнал, 4*, 209-215.

³ Там само, 211.

є виключно адміністративною (не судовою, однак в окремих випадках забезпечується виконання адміністративних наказів, призначених судами).

Зауважимо, що окрім адміністративно-юрисдикційних проваджень законодавством визначені й адміністративно-неюрисдикційні провадження правоохоронних органів. Їх основними ознаками є: а) процесуальна форма; б) предмет складають однорідні дії позитивного характеру; в) не стосується правового захисту або вирішення спору про право; г) наслідком здійснення однорідних дій є прийняття юридично-владного рішення; д) формою такого рішення є індивідуальний акт¹.

Неюрисдикційні провадження – це провадження, для яких не притаманна наявність ознак юрисдикційного характеру. До неюрисдикційних проваджень відносять такі: провадження з обробки та прийняття нормативних актів; провадження з прийняття індивідуальних актів управління; провадження із застосуванням адміністративно-попереджувальних заходів; провадження із застосуванням заходів адміністративного припинення; реєстраційне провадження; дозвільне провадження; провадження з реалізації контрольно-наглядових повноважень; виконавче атестаційне провадження; провадження з приватизації державного майна; провадження у земельних, екологічних, фінансових, бюджетних та податкових справах; діловодство та ін².

Висновок. Отже, адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України є державно-владною, специфічною, правоохоронною, правозастосовною, підзаконною, виконавчо-розпорядчою діяльністю, що здійснюється підрозділами Національної поліції (їх посадовими та службовими особами). Її змістом є провадження у справах про адміністративні правопорушення та застосування засобів адміністративного примусу (попередження, припинення, відповідальності) та забезпечення їх виконання. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України чітко законодавчо регламентована.

Адміністративна юрисдикція Національної поліції України в правовій науці розглядається у широкому розумінні, як адміністративно-регулятивна, адміністративно-судочинна, адміністративно-деліктна. Єдиного підходу до визначення адміністративної юрисдикції не існує, вона визначається як адміністративне деліктне провадження, як адміністративний процес, як адміністративно-деліктна діяльність.

Адміністративно-деліктні провадження класифікуються за різними критеріями: зокрема, залежно від обсягу процесуальних повноважень суб'єктів публічної адміністрації, на суб'єктів матеріального адміністративно-деліктного права і на суб'єктів процесуального адміністративно-деліктного права та іншими.

Особливості адміністративної юрисдикції Національної поліції України визначають залежно від кола суспільних відносин, кола посадовців, спеціалізації їх діяльності, одноособовості розгляду, виду провадження. Провадження у справах про адміністративні правопорушення є найбільш регламентованим, дослідженим видом адміністративного провадження.

References:

1. Holosnichenko, I. P., Holosnichenko, D. I. (2011). Teoriya povnovazhen, yikh lehitymnist ta vrakhuvannya potreb i interesiv pry vstanovlenni na zakonodavchomu rivni [The theory of powers, their legitimacy and taking into account the needs and interests in establishing at the legislative level]. *Visnyk NTUU KPI. Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo: zbirnyk naukovykh prats* [Bulletin of NTUU KPI. Politicalology. Sociology. Law: a collection of scientific papers], 1 (9), 147-155. [in Ukrainian].
2. Solonar, A. W. (2014). [Some aspects of the disclosure of the meaning of the concept of "authority"]. [Comparative and analytical law], 2, 253-256. [in Ukrainian].
3. Osipova, O. V. (2004). Subyekty administrativnoy yurisdiktsii [Subjects of administrative jurisdiction]: *avtoreferat dissertatsii na soiskaniye nauchoy stepeni kandidata yuridicheskikh nauk* [thesis abstract for the degree of candidate of legal sciences]. Moscow: All-Russian Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Russia. [in Russian].
4. Zui, W. W. (2017). Pravove rehulyuvannya administratyvno yurysdyktsiynoyi diyalnosti Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny [Legal regulation of administrative jurisdiction of the National Police of Ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznyanoyi yurysprudentsiyi* [Current issues of domestic jurisprudence], 5, 107-111. [in Ukrainian].

¹ Рябченко, О. П. (2016). Юрисдикція як процесуальний інститут забезпечення законності у справі державної митної справи: загальна характеристика. *Юридичний науковий електронний журнал*, 4, 149.

² Тімашов, В. О. (2011). Поняття адміністративного процесу, його ознаки, принципи, структура, кваліфікація. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 3, 174-175.

5. Ishchenko, L. V. (2016). Administratyvno-yurysdyktsiyna diyalnist Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny [Administrative and jurisdictional activities of the National Police of Ukraine]. *Porivnyalno-analitychne pravo* [Comparative and analytical law], 1, 196-198. [in Ukrainian].
6. Komissarov, S. A. (2018). Osoblyvosti administratyvnoyi yurysdyktsiyi diyalnosti Natsionalnoyi politsiyi Ukrayiny [Features of administrative jurisdiction of the National Police of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni T.I.Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky* [Scientific notes of TI Vernadsky TNU. Series: legal sciences], 29 (68), 2, 73-77. [in Ukrainian].
7. Kubayenko, A. V. (2017). Teoretyko-prykladni pytannya administratyvno-yurysdyktsiynoyi diyalnosti politseyskykh [Theoretical and applied issues of administrative and jurisdictional activities of police officers]. *Pivdenoukrayinsky pravnychyy chasopys* [South Ukrainian Law Journal], 1, 75-78. [in Ukrainian].
8. Bezpalova, V. I. (2019). Zahalna kharakterystyka administratyvno-yurysdyktsiynoyi diyalnosti politsiyi [General characteristics of administrative and jurisdictional activities of the police]. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine*, 3 (9), 139-146. [in Ukrainian].
9. *Kodeks Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya, 1984* (Verkhovna Rada URSR) [Code of Ukraine on Administrative Offenses, 1984 (Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine] <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>> (2021, листопад, 14). [in Ukrainian].
10. Myronyuk, R. V. (2012). Administratyvno-deliktnyy protses: naukovi pidkhody do ponyattya vyznachennya ta zmistu [Administrative tort process: scientific approaches to the concept of definition and content]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Yurydychni nauky* [Bulletin of Zaporizhia National University. Legal sciences], 1 (1), 226-229. [in Ukrainian].
11. Shoptenko, O. (2017). Ponyatiye i vidy administrativno-yurisdiktsionnykh proizvodstv v deyatelnosti pravookhranitelnykh organov [The concept and types of administrative and jurisdictional proceedings in the activities of law enforcement agencies]. *Authority and Society (History, Theory, Practice)*, 4 (44), 2, 97-107. [in Russian].
12. Berezhna, I. A. (2013). Administratyvno-deliktni provadzhennya yak sferi obyektivizatsiyi uchasti perekladacha [Administrative and tort proceedings as an area of objectification of the translator's participation]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo* [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Law series], 22 (1), 2, 100-105. [in Ukrainian].
13. Timashov, V. O. (2011). Ponyattya administratyvnoho protsesu, yoho oznaky, pryntsyipy, struktura, kvalifikatsiya [The concept of administrative process, its features, principles, structure, qualifications]. *Naukovyy visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav* [Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs], 3, 169-178. [in Ukrainian].
14. Hnatyuk, S. S. (2011). *Provadzhennya v spravakh pro administratyvni prostupky: problemni pytannya struktury* [Proceedings in cases of administrative misconduct: problematic issues of the structure]. Lviv: Lviv Department of Internal Affairs. [in Ukrainian].
15. Ivanov, I. Ye. (2019). Administratyvno-pravovi zasady provadzhennya v spravakh pro prostupky [Administrative and legal bases of proceedings in cases of misdemeanors]: *avtoreferat dysertatsiyi na zdobuttya naukovoho stupenya kandydata yurydychnykh nauk* [the abstract of the dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of legal sciences]. Zaporozhye: Zaporozhye National University. [in Ukrainian].
16. Molchanov, R. Yu. (2016). Povnovazhennya patrolnoyi politsiyi shchodo zdiysnennya administratyvno-yurysdyktsiynoyi diyalnosti u sferi bezpeky dorozhnoho rukhu [Powers of the patrol police to carry out administrative and jurisdictional activities in the field of road safety]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal* [Legal scientific electronic journal], 3, 101-104. [in Ukrainian].
17. Husarov, S. M. (2019). Aktualni pytannya administratyvnoyi yurysdyktsiyi orhaniv, pidrozdiliv Natsionalnoyi politsiyi z okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha v suchasnykh umovakh [Topical issues of administrative jurisdiction of bodies, units of the National Police for Environmental Protection in modern conditions]. *Pivdenoukrayinsky pravnychyy chasopys* [South Ukrainian Law Journal], 4, 3, 136-140. [in Ukrainian].
18. Muza, O. (2014). Vynyknennya i rozvytok administratyvno-deliktnykh pravovidnosyn [The emergence and development of administrative-tort relations]. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine], 1, 49-53. [in Ukrainian].
19. Mykolenko, O. M. (2018). Prava ta obovyazky subyektiv administratyvno-deliktnoho prava [Rights and obligations of subjects of administrative tort law]. *Naukovyy yurydychnyy zhurnal* [Scientific legal journal], 4, 209-215. [in Ukrainian].
20. Ryabchenko, O. P. (2016). Yurysdyktsiya yak protsesualnyy instytut zabezpechennya zakonnosti u spravi derzhavnoyi mytnoyi spravy: zahalna kharakterystyka [Jurisdiction as a procedural institution of ensuring legality in the case of state customs: general characteristics]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal* [Legal scientific electronic journal], 4, 147-150. [in Ukrainian].